

ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ ВА МАҚБУЛЛАШТИРИШ – ТАЪЛИМНИНГ МАЪҚУЛ ТИЗИМИ

Умида Саидова

Тошкент давлат аграр университети мустақил изланувчиси

umidasaidova75@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Бугунги кунда билимлар ва куникмаларга эга бўлган юқори малакали кадрлар ҳар қандай давлатни шакллантириш, трансформация қилиши, бошқариш ва ривожлантиришнинг асосий омили бўлмоқда. Билим ва куникмалар, соҳа иқтисодиёти ва уларни бошқариш, инсон капитали, интеллектуал капитал, шунингдек, умр давомида таълим олиш тамойили асосида олимлар ва илмий тадқиқотчилар томонидан мазкур йўналиш ўрганилган. Нашр муаллифи аграр таълим муассасаларида юқори малакали кадрлар тайёрлашни бошқариш бўйича хулоса ва таклифлар бермоқда.

Калит сўзлар: олий таълим муассасаси, билимлар, юқори малакали кадрлар, аграр соҳа, инсон капитали, юқори малакали, кадрлар тайёрлаш умр давомида таълим.

ABSTRACT

Currently, human resources gained with full of knowledge and skills are the main factors of formation, transformation, management, and development of any country. In this paper has been studied aspects of economy and its management, human capital, intellectual capital, as well as the principle of lifelong learning by scientists and scientific researchers based on knowledge and skills. The author of the publication gives conclusions and suggestions on the management of training of highly qualified personnel in agricultural educational institutions.

Keywords: higher education institution, knowledge, highly qualified personnel, agricultural sector, human capital, highly qualified, personnel training lifelong education.

КИРИШ

Республикамизнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши ҳамда жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрнига эга бўлишида юксак салоҳиятли кадрлар масаласи муҳим аҳамият касб этади. Бу борада замонавий билим ва юксак маънавий-ахлоқий

фазилатларга эга, мустақил фикрлайдиган юқори малакали кадрлар тайёрлаш жараёнини сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш учун тизимли ишлар олиб борилмоқда. [9]

Мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришда турли соҳалар бўйича мутахассисларни тайёрлашнинг аҳамияти катта бўлиб, шундан келиб чиққан ҳолда барча фанларни ўқитиш жараёнини талабаларнинг касбий компетенциясини ривожлантиришга йўналтириш устувор вазифалардан бирига айланганлигини Д.Тулегонова илмий изланишларида ўрганган.

Аграр соҳада кадрлар тайёрлаётган олий таълим муассасалари фаолиятни ривожлантириш ва янги босқичга олиб чиқиш учун сўнгги 3-4 йилда энг муҳим янгиликлардан Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Ҳукуматининг бир нечта қарорлари қабул қилинди.

АДАБИЁТЛАР ТАҲЛИЛИ ВА МЕТОДОЛОГИЯ

Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 19 августдаги “Тошкент давлат аграр университети фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4421-сон, 2020 йил 30 июлдаги “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4795-сон, 2021 йил 3 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Қишлоқ хўжалигида билим ва инновациялар миллий маркази фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-4975-сон, 2020 йил 16 сентябрдаги “Тошкент давлат аграр университетининг Самарқанд филиали фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги 556-сон, 2021 йил 4 майдаги “Қорақалпоғистон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институтини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 275-сон қарорлари соҳада юқори малакали кадрлар тайёрлаш учун дастурул амал бўлиб хизмат қилмоқда.

Бугунги кунда олий таълим муассасаларида қишлоқ хўжалиги фанларини ўқитиш тизими тубдан такомиллаштирилиб, назариянинг амалиёт билан уйғунлигини таъминлаш мақсадида аграр соҳанинг тажрибали ходимлари талабалар билан машғулотлар ўтказишга жалб қилинмоқда. Бу ишлар амалиётда ўз самарасини бермоқда.

Аграр соҳадаги олий таълим муассасаларда ўқув-методик ва илмий-инновацион фаолиятни ривожлантириш бўйича 9 нафар хорижий, 16 нафар маҳаллий экспертлар, молиявий ҳолат ва бизнес фаолиятни такомиллаштириш бўйича жами 10 нафар малакали экспертлар жалб этилди. Экспертлар томонидан олий таълим

муассасалари фаолиятини такомиллаштириш, таълим йўналишлари ва мутахассисликлари сони мақбуллаштириш бўйича ишлар амалга оширилди.

Бугунги кунда олий таълим муассасаларининг раҳбар ва ходимлар орасида хорижда таҳсил олган ходимлар улуши 2016 йилга нисбатан 11 фоизга ошди. Жумладан, 7 нафар проректор 4 нафар факультет декани, 17 нафар кафедра мудирлари лавозимларига ёш ва истиқболли хорижда таҳсил олган кадрлар тайинланди.

2020/2021 ўқув йилидан бошлаб Қишлоқ хўжалиги вазирлиги тизмидаги олий таълим муассасаларида таълимнинг кредит-модуль тизими жорий этилган бўлиб, албатта талабаларнинг мустақил ишлаш кўникмаларини шакллантиришга, талабаларнинг академик мобиллигини ҳамда талабаларнинг билимларини баҳолашда шаффофликни таъминлашга хизмат қилади.

Аграр соҳада таълим бўйича амалга оширилаётган ишларнинг ижобий натижаларини кўриш мумкин. 2021 йил якунида олий таълим муассасаларида 1208 нафар профессор-ўқитувчи фаолият олиб бормоқда. Улардан 539 нафари илмий даражали профессор-ўқитувчи, илмий салоҳияти 45 фоиз, 2016 йилга нисбатан 5 фоизга ошган бўлиб, шундан 164 нафари фан доктори, 375 нафари фан номзоди, доцент ва фалсафа докторлари (PhD)дир.

2021 йил якунлари билан 541 нафар раҳбар ва педагог-ходимларининг касбий малака ва кўникмалари аттестациядан ўтказилди ҳамда аттестациянинг натижасига кўра 26 нафар профессор-ўқитувчиларнинг лавозими кўтарилди, 50 нафари рағбатлантирилди. Яна бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтиш деб ҳисоблаймиз, 2021 йилда ўтказилган “Йилнинг энг яхши педагоги” танловининг республика босқичида 4 нафар ёш истиқболли профессори-ўқитувчилари ғолибликни қўлга киритишди.

Илмий-тадқиотчининг ташаббуси билан юқори малакали билим ва кўникмаларга эга бўлган юқори кадрлар тайёрлаш учун 2021-2022 ўқув йили учун 35 та бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда 36 та магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари, ўқув режалари ва фан дастурлари йирик иш берувчи корхона, ташкилот, агрокластер ва кооперативлар томонидан таълимнинг кредит-модуль тизими асосида қайта ишлаб чиқиш жараёнларида фаол иштирок этиб, натижада таълим жараёнларида кенг қўллаш амалиётга жорий этилди.

Олий таълим муассасаларида олти Ахборот-ресурс маркази фаолияти йўлга қўйилган бўлиб, унинг умумий китоб фонди қарийиб, 325 минг номдаги 2 миллиард нусхадан ортиқни ташкил этади.

2021 йил якуни билан эълон қилинган “UI GreenMetric” халқаро рейтинг натижасига кўра, илк маротаба Тошкент давлат аграр университети дунё бўйича 587-ўринда қайд этилиб, Ўзбекистондаги 3 та олий таълим муассасаси сифатида белгиланган.

Қорақалпоғистон қишлоқ хўжалиги ва агротехнологиялар институти ҳамда Вьетнам аграр университети билан биргаликда 2021 йилдан бошлаб Шолчилик йўналишида қўшма факультет ташкил этилди.

Албатта, бу каби ўзгаришларнинг ўқув жараёни янада такомиллаштиришга хизмат қилиши, шубҳасиз. Ҳозирги кунда таҳсил олаётган талабаларнинг 20 минг нафарга яқини ташкил этади. Шундан, бакалаврият таълим йўналишлари бўйича 18 мингдан ортиқ, магистрататурада 717 нафар, қўшма таълим дастурлари бўйича 427 нафар талаба таҳсил олиб келмоқда.

ХУЛОСА

Хулоса қилиб айтганда, аграр соҳа малакали кадрларни олий маълумот, касбий тайёргарлик ва амалий кўникмаларга эга ҳамда қишлоқ хўжалиги йўналишдаги соҳа учун кадрлар тайёрлаш бўйича сўнгги йилларда бир қарча амалий ва намунали ишлар ташкил этилмоқда.

REFERENCES

1. Каримов И.А. Она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш – энг олий саодатдир. – Тошкент, 2015. – 304 б.
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. 2018 йил 28 декабрдаги “Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar” ilmiyelektronjurnali. № 4, iyul-avgust, 2019 yil 4/2019 (№ 00042) <http://iqtisodiyot.tsue.uz> 101
3. 2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг Тараққиёт стратегияси тўғрисида: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январь ПФ-60-сон Фармони. <https://lex.uz/docs/5841063#5843873>.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 19 августдаги “Тошкент давлат аграр университети фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4421-сон қарори.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 июлдаги “Аграр таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4795-сон қарори.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 3 февралдаги “Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги

вазирлиги ҳузуридаги Қишлоқ хўжалигида билим ва инновациялар миллий маркази фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-4975-сон қарори.

7. Тошкент давлат агар университетининг TDAU.uz расмий саҳифаси.

8. Тулегонова, Д. Э. Юқори малакали кадрлар тайёрлашда билимлар концепциясини ривожлантириш / Д. Э. Тулегонова. —// Молодой ученый. — 2021. — № 45 (387). — С. 323-325. — URL: <https://moluch.ru/archive/387/85102/> (дата обращения: 24.01.2023).

9. <https://xs.uz/uzkr/post/raqobatbardosh-kadrlar-tajyorlash-bosh-mezon>

